

ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, S. Dariaus ir S. Girėno g. 1-33, LT-62137 Alytus, tel. /faks (8 315) 51 653,
el. p. amsbiuras@zebra.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301768543

**PATYČIŲ MASTO ĮVERTINIMAS ALYTAUS MIESTO
MOKYKLOSE 2009-2010 m.**

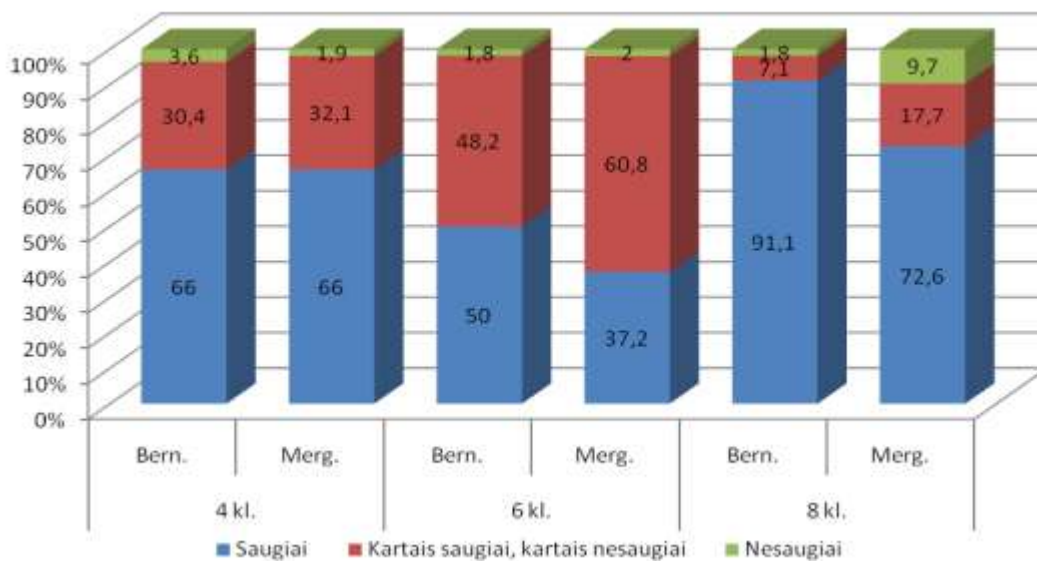
2010 m.

Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2009 m. atliko patyčių masto įvertinimą Alytaus miesto mokyklose, o 2010 m. atliko pakartotinį tyrimą. Tyrimo tikslas – įvertinti moksleivių patyčių pokytį Alytaus miesto mokyklose. Parengta 19 klausimų anoniminė anketa. Tyrimas atliktas 2009 m. lapkričio mėn. dešimtyje Alytaus miesto mokyklų, 2010 m. spalio mėn. vienuolikoje mokyklų. Apklausta 4, 6, 8 klasių moksleiviai. 2009 m. išdalinta 225 anketos, į klausimus atsakė 218 moksleivių, iš jų 120 mergaičių ir 98 berniukai, o 2010 m. išdalinta 362 anketos, į klausimus atsakė 334 moksleiviai, iš jų 166 mergaitės ir 168 berniukai. (1 lentelė).

Lytis	4 klasė		6 klasė		8 klasė		Viso:	
	2009 m.	2010 m.	2009 m.	2010 m.	2009 m.	2010 m.	2009 m.	2010 m.
Mergaitės	38	53	38	51	44	62	120	166
Berniukai	38	56	34	56	26	56	98	168
Viso:	76	109	72	107	70	118	218	334

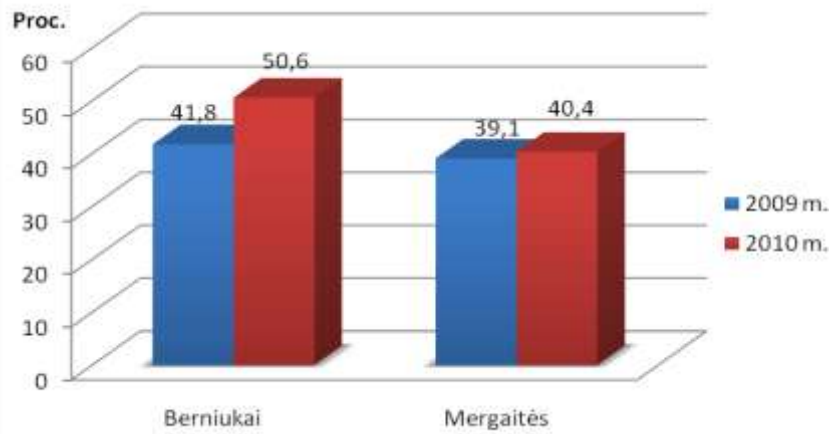
1 lentelė. Apklaustųjų moksleivių struktūra pagal klases ir lytį 2009 – 2010 m.

Mokykloje kiekvienas vaikas turėtų jaustis reikšmingas ir saugus. Deja, mokyklos realybė neretai yra visai kitokia. Ne visi apklausti moksleiviai jaučiasi saugūs savo mokyklose. Labai saugiai arba saugiai savo mokykloje 2009 m. jautėsi 68,4 proc. apklaustų berniukų ir kiek mažiau, 53,3 proc. mergaičių, o 2010 m. -69 proc. berniukų ir 59,6 proc. mergaičių. Nesaugiai ar visiškai nesaugiai savo mokykloje 2009 m. jautėsi 3,2 proc. apklaustų moksleivių, o 2010 m. 3,6 proc. apklaustų moksleivių. Saugiausiai savo mokykloje jaučiasi 8 kl. berniukai 1 pav.

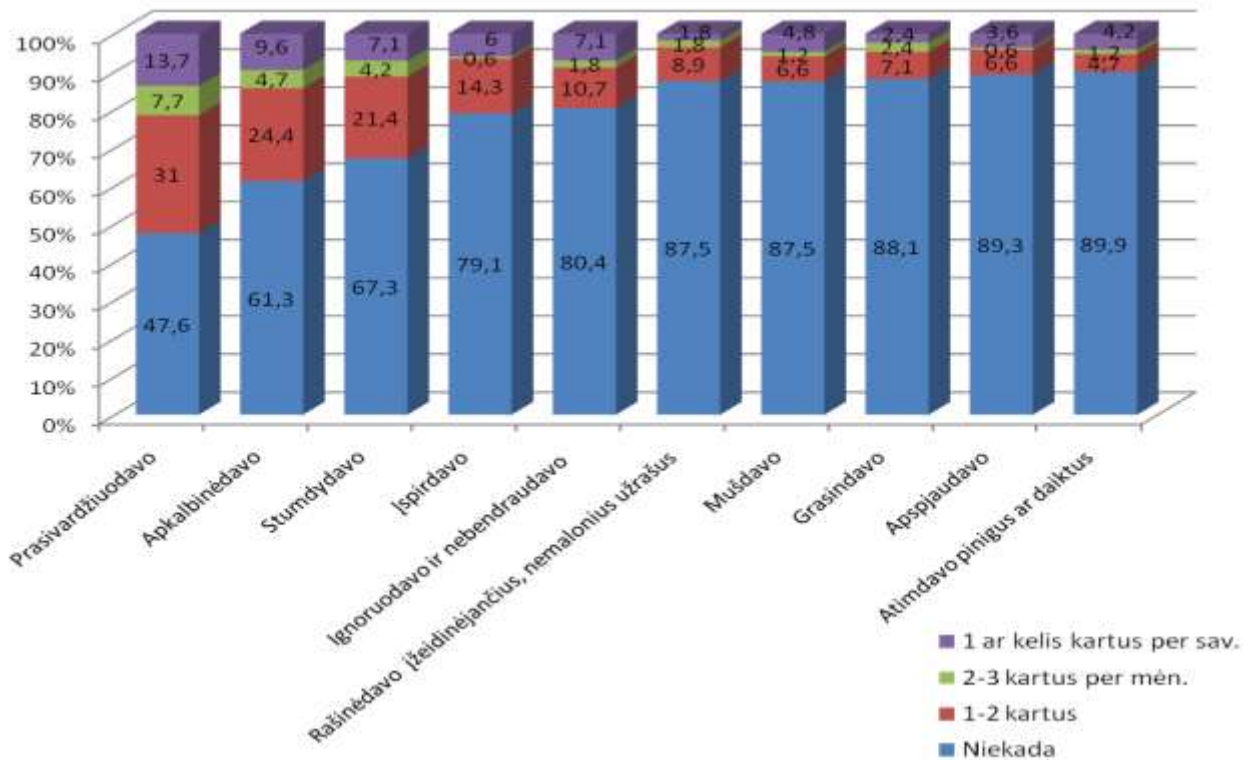
1 pav. 2010 m. ar saugiai jautiesi savo mokykloje?

Šių tyrimų rezultatai taip pat atskleidžia, kad 2010 m. bendraamžių patyčias patyrė 5 procentais mažiau moksleivių nei 2009 m. Ženkliai sumažėjo berniukų patiriančių patyčias skaičius (2 pav.).

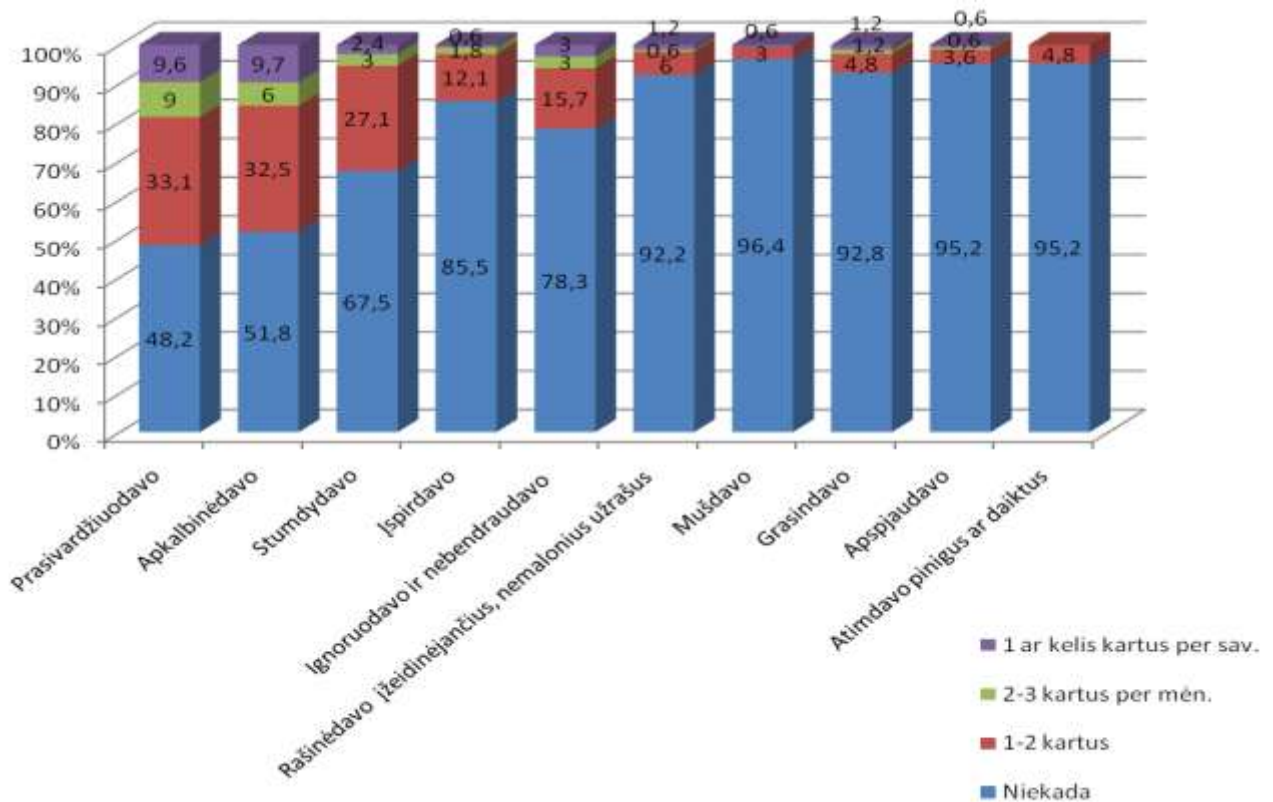

2 pav. Mokiniai iš kurių niekada nesityčiojo kiti mokiniai 2009 – 2010 m.

Tyčiojimas tai sąmoningas vieno vaiko ar grupės nuolat kartojamas gąsdinantis priekabiavimas ar fiziniai veiksmai prieš vaiką, kuris nepajėgus apsiginti. Šis reiškinys apima platų elgesio spektrą – nuo fizinių išpuolių iki pravardžių, žodinių užgauliojimų, nuo ignoravimo iki gąsdinančių žvilgsnių, nuo individualių išpuolių iki grupės veiksmų ar anoniminių žinučių. Tyrimas parodė, kad nėra nei vienos patyčių formos kurios nebūtų patyręs bent vienas moksleivis. Dažniausia patirtų patyčių forma buvo prasivardžiavimas, erzinimas. Tą patyrė 51,8 proc. mergaičių ir 52,4 proc. berniukų (3 pav. ir 4 pav.). Dažniausiai prasivardžiavimą ir erzinimą patyrė 8 kl. berniukai ir 6 kl. mergaitės.

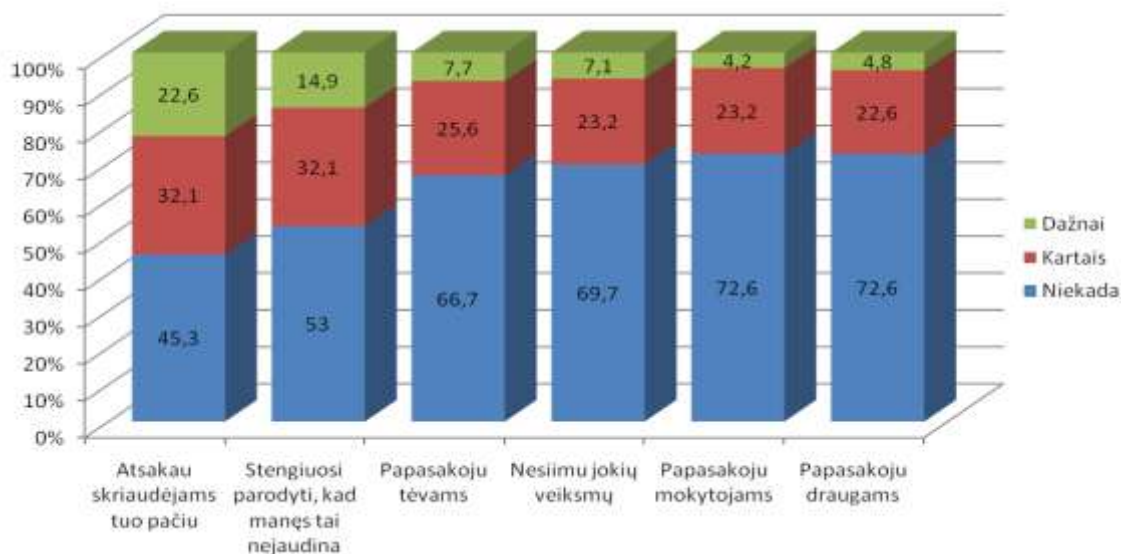
3 pav. Berniukų, patiriančių įvairias patyčių formas, procentas ir patyrimo dažnumas (proc.)

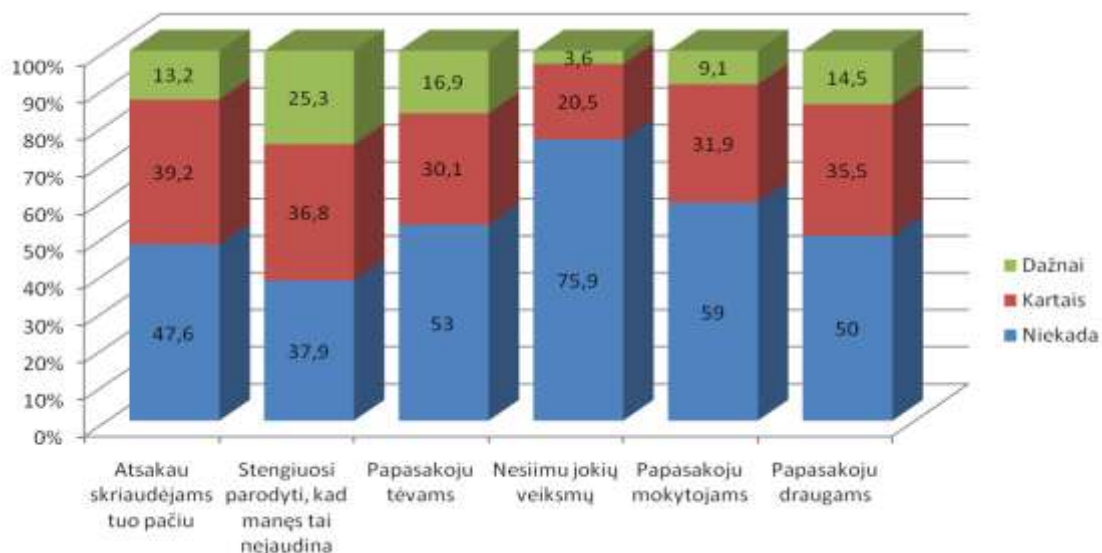
4 pav. Mergaičių, patiriančių įvairių patyčių formas, procentas ir patyrimo dažnumas (proc.)

2010 m. dažniausiai mokiniai patyčias patirdavo mokyklos koridoriuose 47,3 proc. čia dažniausiai patyčias patyrė 6 klasės mokiniai (60,1 proc.). Kabinetuose patyčias patyrė 26,6 proc. apklaustų mokinių, mokyklos kieme – 25,4 proc. Tyrime dalyvavusios mergaitės koridoriuose ir kabinetuose patyčių sulaukdavo dažniau nei berniukai.

Berniukai paklausti, kaip reaguoja į tai, kad iš jų tyčiojasi, dauguma atsakė, kad stengiasi skriaudėjams atlyginti tuo pačiu (54,7 proc.). Mergaitės dažniausiai stengiasi parodyti, kad jų tai neįaudina (62,1 proc.) (5 ir 6 pav.).

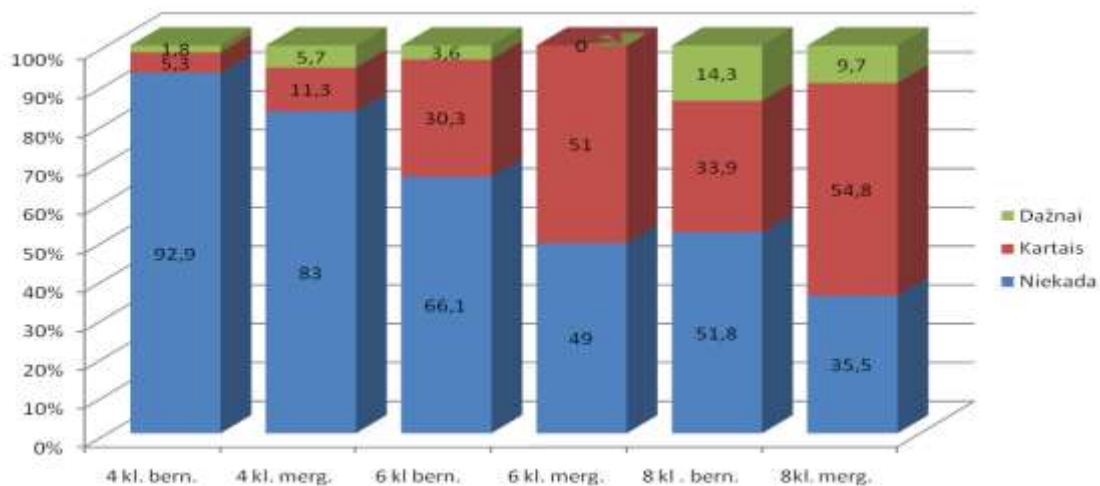

5 pav. Berniukų reakcija, kai iš jų tyčiojasi (proc.)

6 pav. Mergaičių reakcija, kai iš jų tyčiojasi (proc.)

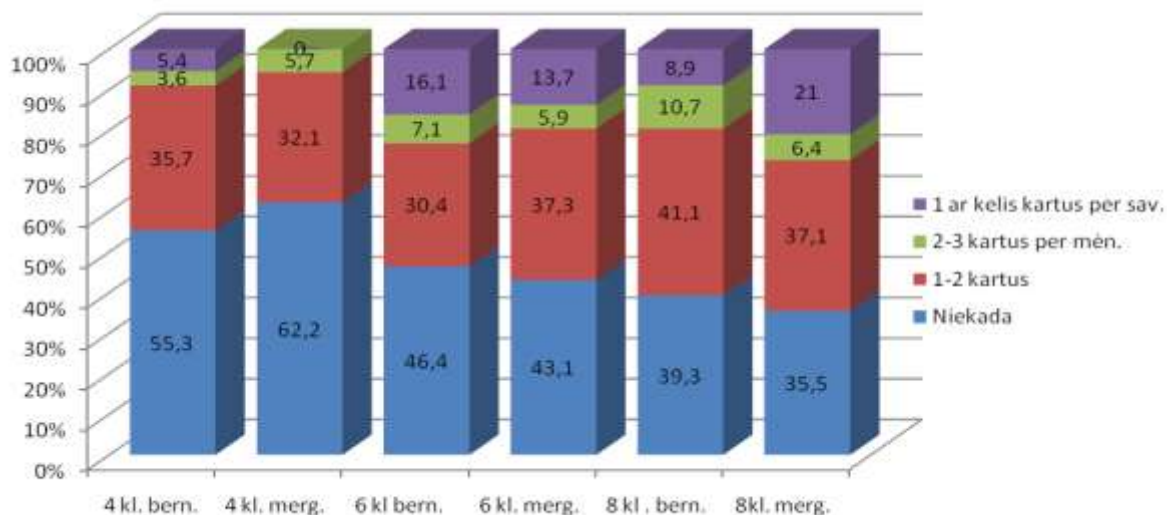
Moksleiviai, paklausti, ar mokytojai tyčiojasi iš kitų mokinių, apie pusė jų atsakė teigiamai, o apie dešimtadalis teigė, kad mokytojai iš mokinių tyčiojasi dažnai. Mažiausiai mokytojai tyčiojasi iš ketvirtokų, dažniau tyčiojamosi iš vyresnių klasių mokinių (7 pav.).

7 pav. Kaip dažnai mokytojai tyčiojasi iš mokinių 2010 m. (proc.).

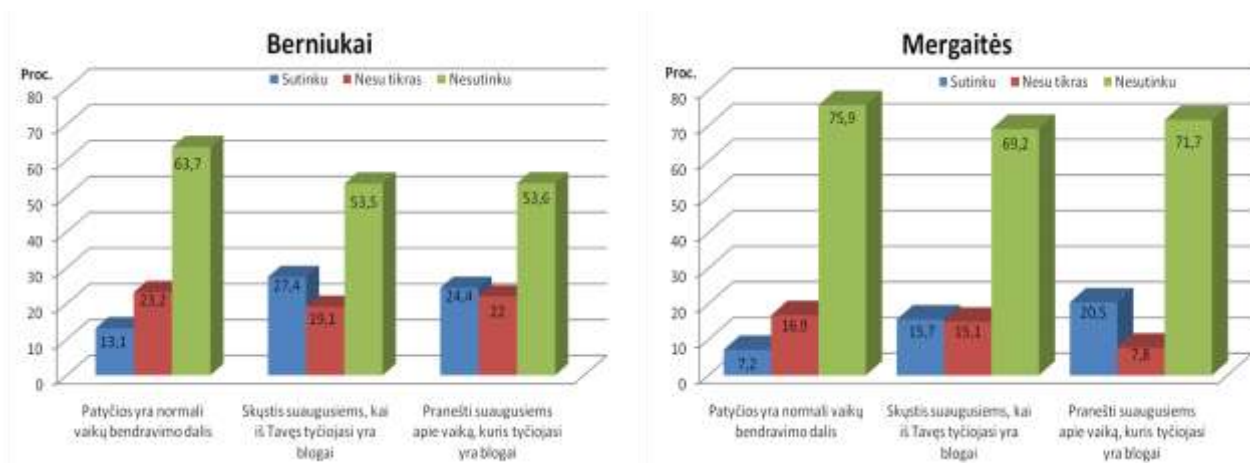
Apklausoje mokinių klausėme, kaip elgiasi mokytojai, jei jie mato, kad yra tyčiojamosi iš mokinių. 85,1 proc. berniukų ir 90,4 proc. mergaičių teigia, kad mokytojai dažniausiai stabdo patyčias, tačiau net 12,3 proc. mokinių nurodė, kad mokytojai niekada nestabdo patyčių.

Klausiami apie tai, ar patys tyčiojasi iš kitų moksleivių, daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių moksleivių prisipažino, kad bent retkarčiais tyčiojasi iš savo bendraamžių, o apie 11 proc. apklaustų moksleivių prisipažino, kad taip elgiasi dažnai – kartą per savaitę ar dažniau. Mūsų atlikto tyrimo duomenys, rodo, kad 2009 m. berniukai dažniau nei mergaitės patyrė patyčias ir patys buvo labiau linkę tyčiotis iš kitų. 2010 m. atvirkščiai, mergaitės dažniau patirdavo patyčias ir pačios dažniau tyčiojosi iš kitų. Berniukai dažniausiai tyčiojosi prasivardžiuodami ir erzindami, o mergaitės – apkalbinėdamos kitus. Pastebima, kad vaikai tyčiojasi iš kitų tais pačiais būdais, nuo kurių labiausiai patys nukentia. Dažniausiai iš kitų tyčiojosi 8 kl. mergaitės (8 pav.).

8 pav. Kaip dažnai mokiniai tyčiojosi iš kitų mokinių proc.

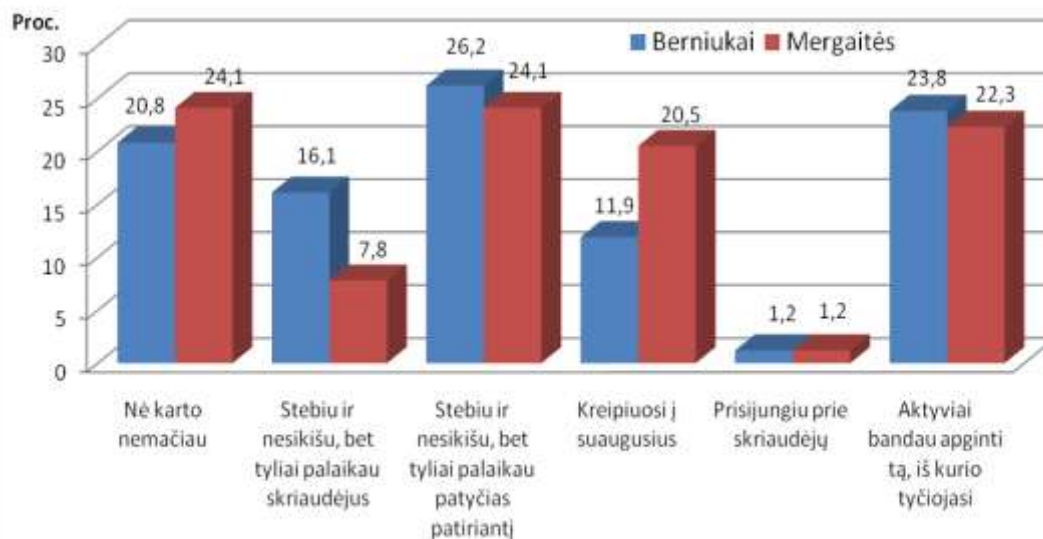
Moksleivių buvo klausiama, ar patyčios yra normali vaikų bendravimo forma. 63,7 proc. berniukų ir 75,9 proc. mergaičių atsakė, kad jie nesutinka su šiuo teiginiu, tačiau 13,1 proc. berniukų ir 7,2 proc. mergaičių sutinka, kad tai yra normali vaikų bendravimo forma (9 pav.).

9 pav. Vaikų atsakymai į klausimus apie patyčias.

Mokinių klausėme, kaip jie mano, ar skūstis suaugusiems, kai iš jų tyčiojasi kiti mokiniai yra blogai. Teiginiui pritarė 46,5 proc. berniukų ir 30,8 proc. mergaičių (9 pav.). Vaikai, norintys nuslėpti savo netinkamą elgesį su kitais vaikais (patyčias), stengiasi tai nuslėpti ir nuo suaugusiųjų. Panašios tendencijos išlieka ir atsakymuose į klausimą „Ar pranešti suaugusiems apie vaiką, kuris tyčiojasi iš kitų yra blogai?": teigiamai atsakė 46,4 proc. berniukų ir tik 28,3 proc. mergaičių, daugiau berniukų yra linkusių tai nuslėpti (9 pav.).

Dažniausiai mokiniai matydami patyčių situaciją, stebi ir nesikiša, bet tyliai palaiko patyčias patiriantį. Tą patvirtino 6,2 proc. berniukų ir 24,1 proc. mergaičių (10 pav.).

10 pav. Mokinių elgesys, kai mokykloje mato patyčių situaciją

Patyčias patyrę vaikai nėra linkę dėl to nelankyti mokyklos ar pamokų. 18,5 proc. berniukų ir 25,9 proc. mergaičių pasirenka vengti tų vietų, kuriose patyrė patyčias.

Išvados

1. 2010 m. bendraamžių patyčias patyrė 5 proc. mažiau moksleivių nei 2009 m.
2. Dažniausia patirtų patyčių forma buvo prasivardžiavimas, erzinimas. Tą patyrė 51,8 proc. mergaičių ir 52,4 proc. berniukų
3. 2010 m. dažniausiai (47,3 proc.) mokiniai patyčias patyrė mokyklos koridoriuose.
4. Mokytojai dažniau tyčiojasi iš vyresnių klasių mokinių.
5. Dažniausiai mokiniai matydami patyčių situaciją, stebi ir nesikiša, bet tyliai palaiko patyčias patiriantį. Tą patvirtino 6,2 proc. berniukų ir 24,1 proc. mergaičių.
6. Patyčias patyrę vaikai nėra linkę dėl to nelankyti mokyklos ar pamokų. 18, 5 proc. berniukų ir 25,9 proc. mergaičių pasirenka vengti tų vietų, kuriose patyrė patyčias.

*Irma Geraltauskaitė
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistė,
vykdanti visuomenės sveikatos stebėseną*